

В день золотої осінньої пори на 63 році життя перестало битися серце видатного вченого, педагога, лікаря-педіатра, керівника нашої кафедри педіатрії № 4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, академіка НАМН України, професора Віталія Григоровича Майданника.

Його науковий шлях почався зі студентських років. Як згадував Віталій Григорович, до наукової роботи його привів академік В. П. Ширококов, під керівництвом якого Він підготував і опублікував свою першу наукову роботу. Завжди з повагою і любов'ю В. Г. Майданник про свою головну вчительку - професорку В. Д. Чоботарьову, колишню завідувачку кафедрою. Тепло згадував професора В. Г. Бурлая, під керівництвом якого на третьому курсі зайнявся вивченням патології нирок, професорку І. В. Багдасарову під впливом якої Він сформувався як дитячий нефролог.

Із перших кроків навчання в Київському медичному інституті імені О.О. Богомольця юного Віталія Григоровича відрізняли від інших студентів дисциплінованість, потяг до знань, наполеглива праця. Віталій Григорович поставив собі мету, не тільки оволодіти азами своєї улюбленої професії – педіатрії, але й зробити внесок у розвиток педіатрії.

Уся наукова трудова діяльність Віталія Григоровича пов'язана з *alma mater*, де Він пройшов довгий шлях від клінічної ординатури до завідувача кафедри педіатрії №4.

Він поспішав жити, наче свіча, згорав на роботі. Постійна наполеглива, кропітка праця, нехтуючи своїм здоров'ям, допомогла йому успішно досягти своєї мети.

У віці 26 років Віталій Григорович успішно захистив кандидатську дисертацію «Клиникофункциональное состояние почек и показатели клеточно-гуморального иммунитета при пиелонефрите у детей», на 32 році життя - докторську дисертацію на тему «Клинико-экспериментальное изучение развития пиелонефрита и комплексное лечение его у детей», під керівництвом професорки В.Д. Чеботарьової. Віталій Григорович завжди з повагою ставився до своїх вчителів, які виховували і допомагали в його професійному шляху.

У 43 роки В.Г. Майданник за конкурсом був обраний на посаду завідувача кафедри пропедевтики дитячих хвороб (нині кафедра педіатрії №4), якою керував всі ці роки, у 1991 році йому було присвоєно вчене звання професора. У 53 роки став дійсним членом (академіком) НАМН України. У 1994–2000 рр. виконував обов'язки проректора з лікувальної роботи, у 2005 - 2010 рр. був деканом медичного факультету № 3.

Кожного вражає многогранна наукова та педагогічна діяльність В.Г. Майданника. Його фундаментальні труди присвячені розробкам основних розділів педіатрії: нефрології, гастроентерології, серцево-судинної, дихальної, ендокринної патології та ін. Важко навіть перерахувати всі праці Віталія Григоровича.

Відомий учений-педіатр, фахівець у галузі нефрології дитячого віку, котрий зробив суттєвий внесок у вивчення механізмів розвитку та розробку нових методів діагностики і лікування мікробно-запальних захворювань сечової системи у дітей. Встановив провідну роль структурно-функціональних порушень мембран і біоенергетики імунокомпетентних клітин у формуванні імунодефіциту при піелонефриті. Вперше детально вивчив роль фібронектину, простагландинів, імуних комплексів, їх склад та фізико-хімічні властивості при мікробно-запальному ураженні паренхіми нирок, що дозволило запропонувати оригінальну концепцію патогенезу незу піелонефриту у дітей. Обґрунтував та розробив нові методи діагностики і лікування піелонефриту, які широко впроваджені в клінічну практику. На підставі проведених досліджень суттєво доповнена класифікація піелонефриту, яка була затверджена на XI-ому з'їзді педіатрів України (2005 р.). Результати цих досліджень узагальнені в монографіях «Имунопатология и иммунотерапия пиелонефрита у детей» (співавтор: В.Д. Чеботарева; М.,1988), «Диагностика и лечение заболеваний мочевой системы у детей» (К.,1993), «Тубулоинтерстициальные болезни почек у детей» (К., 2002), «Гломерулярные болезни почек у детей» (К., 2002) та «Основы нефрологии детского возраста» (співавтори: О.Ф. Возіанов, В.Г. Бідний, І.В. Багдасарова; К., 2002). За його ініціативою в 1998 році створене перше в

Україні дитяче відділення хронічного гемодіалізу, в якому під його керівництвом вперше на основі фрактального аналізу розроблені критерії адекватності гемодіалізу, що дозволило суттєво покращити надання медичної допомоги хворим з хронічною нирковою недостатністю. У 2009 році у складі групи провідних вчених-нефрологів В.Г. Майданнику присуджена Державна премія України в галузі науки і техніки за розробку та впровадження системи методів діагностики, профілактики і лікування хвороб нирок.

Особливе місце в науковій роботі Віталія Григоровича займають дослідження порушень вегетативної нервової системи. Вперше були вивчені особливості вегетативного і гормонального гомеостазу, варіабельності серцевого ритму та артеріального тиску, порушення центральної, мозкової і периферичної гемодинаміки та мікроциркуляції у дітей з різними клінічними формами вегетативних дисфункцій, що дало змогу запропонувати принципово нову класифікацію захворювання і затвердити на 10-ому з'їзді педіатрів України (1999 р.), розробити нові методи та критерії діагностики, апробувати сучасні підходи до лікування. Під його керівництвом було створено школу дитячих вегетологів та Центр діагностики і лікування вегетативних дисфункцій у дітей, який успішно функціонує з 1990 року на клінічній базі кафедри педіатрії №4 НМУ імені О.О. Богомольця. Видані зі співавторами монографії «Первинна артеріальна гіпертензія у дітей та підлітків» (2007), «Вегетативні дисфункції у дітей» (2014), «Болезнь Кавасаки в детском возрасте» (2015) і «Вегетативні дисфункції у дітей. Пароксизмальна вегетативна недостатність» (2017).

За його участю разом із співробітниками Інституту гідромеханіки НАН України розроблено високочутливий електронний стетофонендоскоп та комп'ютерна система аналізу звуків, які не мають аналогів у світовій практиці, що дало можливість візуалізувати аускультативні дані за допомогою поліхромних респіросонограм, вивчити особливості частотно-часових спектральних характеристик дихання у дітей з різними патологічними станами та оптимізувати їх діагностику. Важливе місце в науковій роботі В.Г. Майданника займає вивчення різних аспектів захворювань органів дихання та ендокринної системи. З позицій доказової медицини розроблені сучасні алгоритми діагностики та лікування патології органів дихання, які узагальнені в монографіях «Диагностика, лечение и профилактика воспалительных заболеваний органов дыхания у детей» (2006) и «Внебольничная пневмония у детей» (М., 2011).

Під керівництвом В.Г. Майданника виконаний цикл робіт з проблеми удосконалення діагностики та лікування гастроезофагеального рефлюкса та інших хронічних захворювань травної системи у дітей, результати яких узагальнені в монографіях «Болезни органов пищеварения у детей» (2010), «Антибиотико-ассоциированная диарея у детей» (2011), «Гельминтозы у детей» (2012) тощо. Особливу увагу В.Г. Майданник приділяє проблемі фармакотерапії в педіатрії, якій присвячено монографії «Современные макролиды (Фармакодинамика, фармакокинетика и клиническое применение)» (2002; 2012), та «Справочник современных лекарственных средств» обсягом 1024 сторінки, який вийшов у видавництві «АСТ» (Москва) у 2005 році. За наукові розробки він отримав Golden OTIS International Trust Award (2013).

Наукові інтереси В.Г. Майданника охоплюють також історію педіатрії та соціальні проблеми медицини. Ним написані змістовні роботи з історії розвитку української педіатрії та нариси про життя і діяльність видатних вчених-педіатрів. Зокрема, видав книгу «В.Д. Чеботарьова: Життя та діяльність» (2002), в якій висвітлив життєвий та творчий шлях свого вчителя, монографію «В.Е. Чернов: Биография и судьба» (2017), «І. В. Троїцький - основоположник вітчизняної педіатрії» (2018). В.Г. Майданник є автором 740 наукових робіт, в тому числі в зарубіжних виданнях; 36 монографій, 9 підручників. Має 59 авторських свідоцтв і патентів на винаходи. Понад 40 наукових робіт опубліковані в таких авторитетних зарубіжних журналах як «Pediatric Nephrology», «Kidney International», «Acta Paediatrica», «Pediatric Infections Disease Journal» та ін. Ним були створені наукові школи з нефрології, вегетології та кардіоревматології дитячого віку. Під його безпосереднім керівництвом підготовлені та захищені 4 докторські та 38 кандидатських дисертацій.

Значний внесок В.Г. Майданник зробив в удосконалення викладання педіатрії. Очолюючи опорну кафедру з навчально-методичної роботи, він розробив програму з педіатрії для вищих медичних закладів освіти, систему комп'ютерного тестування, видав 9 підручників («Пропедевтична педіатрія», «Педиатрия» та ін.) та 17 навчально-методичних посібників, які користуються великою популярністю не тільки серед студентів, а й практичних лікарів-педіатрів.

В.Г. Майданник проводив велику науково-організаційну роботу. Виконував обов'язки члена Вченої ради університету та Вченої медичної ради МОЗ України (з 2013 р.), голови спеціалізованої вченої ради (з 1999 р.), головного редактора «Міжнародного журналу педіатрії, акушерства та гінекології» (з 1996 р.), члена правління Асоціації педіатрів України (з 1993 р.), віце-президента Асоціації педіатрів України (з 2005 р.), президента Федерації педіатрів країн СНД (2008-2013 рр.), члена Проблемних комісій з педіатрії та нефрології МОЗ та НАМН України (з 2010 р.). Крім того, він був членом Міжнародних асоціацій педіатрів та дитячих нефрологів (з 2008 р.). Протягом 2004-2011 рр. виконував обов'язки головного педіатра Головного управління охорони здоров'я Київської міської держадміністрації. В.Г. Майданник являвся членом редакційних колегій журналів «Перинатологія і педіатрія», «Український журнал нефрології та діалізу», «Міжнародного ендокринологічного журналу», «Consilium Medicum Ukraina», «Therapia», «Серце та судини», «Вопросы практической педиатрии» (Москва), «Нефрология и диализ» (Москва), газети «Здоров'я України», заступника відповідального редактора збірника наукових праць «Актуальні питання нефрології» та ін. Був активним організатором і учасником багатьох наукових форумів - з'їздів, конгресів, конференцій, симпозіумів, як в Україні, так і за її межами (Торонто, 1997; Лондон, 1998; Москва, 1998, 2002- 2012; Прага, 1999; Амстердам, 2004, 2010; Афіни, 2007; Стамбул, 2008; Флоренція, 2009; Відень, 2011; Мельбурн, 2011; Тайвань, 2012; Глазго, 2013; та ін.).

Його багаторічна лікарська, науково-педагогічна та громадська діяльність відзначена Указом Президента України орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня (2016 р.). В 2001 році В.Г. Майданнику присвоєне почесне звання «Заслужений лікар України». Його відзначено подякою Голови Київської міської держадміністрації (1999 р.), подякою (2007 р.) та Почесною грамотою (2007 р.) МОЗ України та відзнакою «За отличие в труде» (1987).

Фундаментальні труди Віталія Григоровича стали видатним внеском в розвиток не тільки вітчизняної та й світової науки. Професора В.Г. Майданника добре знають і поважають лікарі-педіатри в багатьох куточках нашої рідної батьківщини й за її межами. Доброзичливість, талант організатора, принциповість, висока відповідальність і вимогливість до себе та до інших, ерудиція, професіоналізм, що поєднувалися із інтелігентністю та природною скромністю – всі ці риси здобули Віталію Григоровичу авторитет серед вчених та лікарів України.

Віталій Григорович Майданник залишиться в пам'яті сучасників як видатний педагог, учений і громадський діяч. Впевнені, що його життєвий шлях стане прекрасним прикладом високого професіоналізму, яким буде пишатися майбутнє покоління.

Висловлюємо найщиріші співчуття з приводу непоправної втрати родині, колегам та друзям Віталія Григоровича.

Вічна пам'ять...